

**Smēķēšanas ierobežošanas valsts komisijas sēde
Protokols Nr. 1**

Rīgā,
Veselības ministrija (309.telpa)

2017.gada 21.februārī
plkst. 15:00

Sēdi vada:

Santa Līviņa Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta direktore

Sēdē piedalās komisijas locekļi:

Aija Pelne	Slimību profilakses un kontroles centra Atkarības slimību riska analīzes nodaļas vadītāja
Aivars Mičuls	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Pašvaldību departamenta direktors
Astrīda Stirna	Veselības ministrijas galvenais speciālists – narkologs
Baiba Šmite-Roķe	Valsts ieņēmumu dienesta Akcīzes preču aprites daļas vadītāja
Ella Hartmane	Finanšu ministrijas Netiešo nodokļu departamenta Muitas un akcīzes nodokļa nodaļas vecākā referente
Ilze Rudzīte	Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos
Inese Olafsone	Latvijas Darba devēju konfederācijas tautsaimniecības eksperte
Līga Timša	Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja vietniece
Mārtiņš Pužuls	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības darba aizsardzības konsultants
Sandra Falka	Valsts izglītības satura centra Vispārējās izglītības departamenta Vispārējās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente
Vineta Pavlovska	Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Dienestu koordinācijas biroja galvenā inspektore

Citas personas:

Ieva Grietēna	Rīgas domes Labklājības departamenta Apmācību un informācijas sektora vadītāja
Inga Birzniece	Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja
Maija Pauniņa	Slimību profilakses un kontroles centra Slimību profilakses nodaļas vadītāja vietniece

Una Mārtiņšone Slimību profilakses un kontroles centra Atkarības slimību riska analīzes nodaļas vecākā sabiedrības veselības analītiķe

Sēdē nepiedalās komisijas locekļi:

Anita Villeruša Biedrības "Tabakas un alkohola kontroles Latvijas nacionālā koalīcija" pārstāve, Latvijas Sabiedrības veselības asociācijas valdes priekšsēdētāja

Dana Ločmele Ekonomikas ministrijas Iekšējā tirgus departamenta Konkurences, tirdzniecības un patērētāju tiesību nodaļas vecākā referente

Pēteris Apinis Latvijas Ārstu biedrības prezidents

Pēteris Leiškalns Latvijas Darba devēju konfederācijas sociālo lietu un sociālās drošības eksperts

Sēdi protokolē:

Līga Timša Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja vietniece

Darba kārtības jautājumi:

1. Smēķēšanas ierobežošanas valsts komisijas sēdes atklāšana un sēdes darba kārtības apstiprināšana (*S.Līviņa*).
2. Informācija par Veselības ministrijas sagatavoto likumprojektu „Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā” un tā publiskās apspriešanas rezultātiem (*L.Timša*).
3. Slimību profilakses un kontroles centra 2016. un 2017.gadā īstenotās un plānotās veselības veicināšanas un slimību profilakses aktivitātes, statistikas dati un pētījumi smēķēšanas ierobežošanas jomā (*U.Mārtiņšone, M.Pauniņa*).
4. Rīgas domes Labklājības departamenta labās prakses piemēri un īstenotās un plānotās aktivitātes smēķēšanas ierobežošanas jomā (*I.Grietēna*).
5. Citi jautājumi.

1. Smēķēšanas ierobežošanas valsts komisijas sēdes atklāšana un sēdes darba kārtības apstiprināšana

S.Līviņa atklāj Smēķēšanas ierobežošanas valsts komisijas (turpmāk - Komisija) sēdi un iepazīstina ar darba kārtību Komisijas locekļus. Komisijas locekļi apstiprina darba kārtību.

2. Informācija par Veselības ministrijas sagatavoto likumprojektu „Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā” un tā publiskās apspriešanas rezultātiem

L.Timša informē par Veselības ministrijas izstrādāto likumprojektu „Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā” (turpmāk – Likumprojekts), kas ir sagatavots pamatojoties uz Ministru kabineta 2015.gada 8.decembra protokollēmumu (prot.Nr. 66, § 37). Likumprojekts paredz noteikt aizliegumu izmantot Latvijas valsts simbolus, fiziskas personas (izņemot fiziskas personas, kas attēlotas uz kombinētajiem brīdinājumiem) un animācijas tēlus uz tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to uzpildes tvertņu iepakojumiem, kā arī aizliegumu ražot un laist tirgū saldumus, uzkodas, kā arī rotaļlietas un citus priekšmetus, kas vizuāli atgādina cigaretes vai citus tabakas izstrādājumus un var piesaistīt nepilngadīgo uzmanību.

Prezentācija pievienota protokola pielikumā.

I.Olafsons lūdz skaidrojumu attiecībā uz kombinētajos brīdinājumos attēlotajām personām un vaicā, vai ar šīm personām ir saskaņota attēlu izvietošana uz tabakas izstrādājumiem iepakojumiem.

L.Timša skaidro, ka kombinētie attēli ar uz tiem izvietotajām personām ir vienādi visām Eiropas Savienības dalībvalstīm un šie attēli ir Eiropas Komisijas īpašums un Eiropas Komisija ir saskaņojusi attēlu izvietošanu ar visām attēlos redzamajām personām. Vairāk informācija šeit: http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/pictorialwarnings_tpd_en.pdf.

I.Olafsons uzdod jautājumu attiecībā uz Patērētāju tiesību un aizsardzības centra (turpmāk – PTAC) atbildību uzraudzīt to, lai rotaļlietas un saldumi neatgādina cigarešu formu vai tamlīdzīgi un vaicā, vai paredzēts izstrādāt vadlīnijas uzņēmējiem, lai nerodas strīdus situācijas.

S.Līviņa informē, ka vadlīnijas nav plānots izstrādāt un informē, ka šī nav jauna norma, bet to jau paredzēja likums *Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu*, kurš zaudēja spēku, stājoties spēkā jaunajam *Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites* likumam (turpmāk – Tabakas likums). Tādējādi uzņēmējiem šī jau ir zināma norma, kā arī nav saņemta informācija no PTAC, ka būtu kādas problēmas attiecībā uz šo normu. Uzsver, ka minētais aizliegums netika iestrādāts Tabakas likumā, ņemot vērā īso laika periodu, kurā bija jāpārņem Direktīva 2014/40/ES. Tāpēc ar šī Likumprojekta grozījumiem tagad norma tiek iekļauta atpakaļ Tabakas likumā, lai tādējādi novērstu situāciju, ka šādi saldumi vai rotaļlietas parādās tirgū. Šis Likumprojekts tiks saskaņots ar Eiropas Komisiju.

B.Šmite-Roķe vaicā, vai Veselības ministrija neplāno arī šajā Likumprojektā iestrādāt sodu kodifikāciju.

S.Līviņa atbild, ka Veselības ministrija ir uzsākusi darbu pie administratīvo pārkāpumu normu pārņemšanas Tabakas likumā, taču tas tiks virzīts kā atsevišķs likumprojekts, ņemot vērā, ka šis Likumprojekts attiecībā uz grozījumiem par rotaļlietām, saldumiem un aizliegumiem attēlot fiziskas personas utt. būs jāaskaņo ar Eiropas Komisiju. Savukārt likumprojektu attiecībā uz sodu kodifikāciju pēc izstrādes izskatīs Tieslietu ministrijas darba grupa.

B.Šmite-Roķe jautā, vai Veselības ministrija ir plānojusi paplašināt produktu loku, uz kuriem attiecas akcīzes nodoklis, jo šobrīd ir situācija, ka likums “*Par akcīzes nodokli*” aptver plašāku produktu loku nekā Tabakas likums.

S.Līviņa atbild, ka šobrīd definīcijas nav plānots mainīt, bet tā kā Likumprojekts ir izsludināts Valsts sekretāru sanāsmē, VID kopā ar Finanšu ministriju ir aicināti sniegt viedokli un priekšlikumus attiecībā uz minēto jautājumu.

3. Slimību profilakses un kontroles centra (turpmāk – SPKC) 2016. un 2017.gadā īstenotās un plānotās veselības veicināšanas un slimību profilakses aktivitātes, statistikas dati un pētījumi smēķēšanas ierobežošanas jomā

U.Mārtiņšone informē par dažādiem jaunākajiem pētījumiem un datiem attiecībā uz smēķēšanas izplatību Latvijā salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm. Saskaņā ar šiem pētījumiem tabakas izstrādājumu smēķēšana ievērojami samazinājusies jauniešu vidū, savukārt ir pieauguma tendence vērojama attiecībā uz elektronisko cigarešu smēķēšanas izplatību. Savukārt kopumā populācijā ikdienā smēķējošo iedzīvotāju īpatsvars vecuma grupā virs 15 gadiem ir nedaudz samazinājies un šobrīd ir 25%¹ un tas ir trešais augstākais rādītājs Eiropā.

M.Pauniņa pastāsta par SPKC īstenotajām veselības veicināšanas un profilakses aktivitātēm smēķēšanas ierobežošanas jomā, tostarp par konsultatīvo tālruni smēķēšanas atmešanai, sabiedrības informēšanas pasākumiem par pasīvās smēķēšanas ietekmi uz bērnu un līdzcīlvēku veselību, izglītojošiem pasākumiem vecākiem par pusaudžu atkarību u.c. Vienlaikus arī izklāsta, kādi pasākumi ir plānoti 2017. gadā.

Prezentācija pievienota protokola pielikumā.

4. Rīgas domes Labklājības departamenta labās prakses piemēri un īstenotās un plānotās aktivitātes smēķēšanas ierobežošanas jomā

I.Grietēna informē par Rīgas domes Labklājības departamenta īstenotajām aktivitātēm smēķēšanas ierobežošanas jomā, kas vērstas galvenokārt uz skolēniem, vecākiem un pedagogiem, tostarp par veiktajiem pētījumiem, atkarību profilakses pasākumiem izglītības iestādēs, psiho-emocionālas veselības veicināšanu, speciālistu sadarbību, sagatavotajiem izglītojošajiem materiāliem (piemēram, interaktīvās spēles attiecībā uz smēķēšanu, video filma, dažādi izdales materiāli) u.c.

Prezentācija pievienota protokola pielikumā.

5. Citi jautājumi.

S.Falka informē, ka skolēnus un vecākus par veselības jautājumiem, tostarp smēķēšanas jautājumiem, izglīto dažādas organizācijas, tajā skaitā arī skolām ir iespēja iesaistīties SPKC

¹ Centrālās statistikas pārvaldes dati. 2016.

organizētajā Veselību veicinošo skolu tīklā. Kā arī ir skolotāju tālākizglītības kursi, kuros tiek skartas tēmas arī attiecībā uz veselības izglītību. Vienlaikus uzsver, ka šobrīd tiek izstrādāts kompetenču pieejā balstīts izglītības saturs, kur viena no pamatkompetencēm ir "fiziskā aktivitāte un veselība" un atbilstošās tēmas tiks iestrādātas dažādu mācību priekšmetu saturā. Savukārt līdz šim Valsts izglītības satura centrs sadarbībā ar Veselības ministriju ir pilnveidojis dažādu mācību priekšmetu programmu paraugus, kuros ir iekļautas arī veselības izglītības tēmas.

B.Šmite-Roķe vērš uzmanību uz nepieciešamību vairāk sabiedrībai, tai skaitā jauniešiem, skaidrot par elektronisko smēķēšanas ierīču nodarīto kaitējumu veselībai, lai mazinātu mītu par "veipošanas" kā nekaitīgu un stilīgu nodarbi.

S.Līviņa informē, ka Eiropas Savienības fondu finansējuma ietvaros ir plānoti sabiedrības informēšanas pasākumi, tostarp arī attiecībā uz atkarību profilaksi un šo kampaņu ietvaros tiks domāts arī par sabiedrības informēšanu attiecībā uz elektronisko smēķēšanas ierīču kaitējumu un sabiedrībā pastāvošajiem mītiem.

Sēdē nolemts:

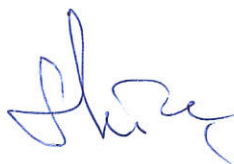
- 1) Konceptuāli atbalstīt sagatavoto Veselības ministrijas likumprojektu „Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā”.
- 2) Nākamajā Komisijas sēdē uzaicināt Valsts policijas pārstāvjus iepazīstināt ar dažādiem jautājumiem attiecībā uz kontrolēm smēķēšanas ierobežošanas jomā un atbilstošo normatīvo aktu ievērošanu.
- 3) Tāpat izvērtēt iespēju Komisijas sēdes darba kārtībā iekļaut informāciju par aktualitātēm smēķēšanas ierobežošanas jomā Eiropas Savienības un/vai Pasaules Veselības organizācijas līmenī.

Sēdi slēdz plkst. 16:20.

Pielikumā:

- 1) L.Timšas prezentācija par sagatvoto likumprojektu „Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā”.
- 2) SPKC pārstāvju prezentācija par 2016. un 2017.gadā īstenotajām un plānotajām veselības veicināšanas un slimību profilakses aktivitātēm, statistikas datiem un pētījumiem smēķēšanas ierobežošanas jomā.
- 3) I.Grietēnas prezentācija par Rīgas domes Labklājības departamenta īstenotajām aktivitātēm smēķēšanas ierobežošanas jomā.

Padomes priekšsēdētāja

S. Līviņa

Protokolēja

L. Timša